



## Suggesties voor aangepaste afnamen PI-dictee in het voortgezet onderwijs

Uit: Kleijen, R. (2004). Hardnekkige spelfouten. Een taalkundige analyse, Bijlage 2, pp. 191-193.  
Lisse: Harcourt.

AANGEPASTE VERSIE P.I.-DICTEE (Gaten en zinnendictee, gebaseerd op het P.I.-dictee van Struiksma & Treffers).

In het oorspronkelijke dictee gaat het om een woorddictee. In deze versie zijn de woorden van het PI-dictee verwerkt in:

1. Een *gatendictee*: 18 zinnen  
De docent leest de hele zin voor. Daarna herhaalt hij/zij de woorden die opgeschreven moeten worden en de leerlingen noteren deze woorden op de open plaatsen.  
Dit gatendictee geeft enig zicht op het vermogen van de leerling om geïsoleerde woorden te kunnen schrijven.
2. Een *zinnendictee*: 5 zinnen  
De docent leest de zinnen een keer in zijn geheel voor. De leerlingen mogen dan nog niet schrijven. Dan leest de docent die zinnen in stukjes voor en de leerlingen schrijven ieder stukje achtereenvolgens op.  
Dit zinnendictee vraagt meer van de leerlingen. Ze moeten nu een aantal woorden achter elkaar onthouden en weergeven. Ook moeten ze letten op de hoofdletters en de interpunctie. (In het zinnendictee zijn de woorden, die uit het PI-dictee komen steeds gecursiveerd).



## Gatendictee: 18 zinnen

Lees de zin een keer voor. Herhaal daarna de woorden die de leerlingen in moeten vullen.

1. De ...*eerste*... dagen van januari lag er ...*sneeuw*..., zodat Marianne het *geluk*... had, dat ze ijsvrij kreeg.
2. Op weg naar huis, gaf haar vriend haar echter een ...*duw*..., zodat ze van een ...*tree* ... gleeed.
3. Ze maakte weliswaar een ... *zachte*... landing, maar een ...*operatie*... was toch niet te vermijden.
4. De ...*zieke*... kreeg iedere dag boterhammen met ...*beleg*... op haar ...*slaapkamer*... gebracht.
5. De ...*aardige*... verpleger gaf haar altijd een kommetje heerlijke ...*vla*... na het warme eten.
6. In haar bed las zij boeken over ...*kanonnen*..., ...*dieven*..., ...*reuzen*... en *majesteiten*...; soms werd ze er heel ... *angstig*... van.
7. Zij bekeek allerlei ...*programma's*... over vreemde landen, waar mensen leden onder de ...*hitte*... zonder dat ze ook maar even in de ...*schaduw*... konden zitten.
8. Het liefst had ze ...*familie*... of vrienden op bezoek.
9. Uit ...*baldadigheid*... gooide ze soms een ...*kammetje*... tegen de witte *muren*...
10. Heel vaak keek ze naar buiten en zag, dat er voor het ...*dorpshuis*... iets georganiseerd werd.
11. Er werden balen ...*stro*... gelegd en er werd een ...*kassa*... geplaatst.
12. Een politieagent, die heel ...*schreeuwerig*... een ...*mededeling*... deed, moet het ...*verkeer*... regelen en eventuele ...*diefstal*... voorkomen.



13. ...*Omstreeks*... zeven uur kwam een vriendin bij Marianne op bezoek, die haar om een ...*postzegel*... en een ...*dubbeltje*... vroeg.
14. Marianne vond het heel ...*moeilijk*... om haar vriendin van dienst te zijn.
15. Tot overmaat van ramp sneed ze zich aan een scherp ...*randje*... van een ... *glazen*... kommetje.
16. De schade bleef beperkt en haar vriendin gaf haar een mooi boek als ...*beloning*...
17. Gelukkig hoefde Marianne niet ...*eeuwig*... in het ziekenhuis te blijven.
18. Nadat ze haar ...*diploma*... gehaald had, mocht ze vier weken op ...*vakantie*...

## Zinnendictee (5 zinnen)

Lees de zin een keer in zijn geheel voor.

Lees de zin daarna in stukjes (de schuine streepjes geven aan waar een stukje eindigt).

1. De *etalage* ligt *barstensvol/nieuwe horloges,/fantastische radio's/en elektrische* apparaten.
2. In *aanwezigheid* van de klanten/*vertelt de verkoper/over de kwaliteit/en de bestemming* van zijn waren.
3. Hij benadert de *waarheid/gelukkig* helemaal.
4. Hij laat *tekeningen* zien/ en verzint er steeds/ een *grappig verhaaltje* bij.
5. Zo *voorzichtig mogelijk/wendt hij alle middelen aan/ om zijn klanten/door de bocht* krijgen.